

Uitvoeringsparagraaf 2018

Bij Beleidsagenda Energietransitie 2016-2020

**Provincie Noord-Holland
Januari 2018**

Kenmerk 1032037/1032075

Inleiding

In deze Uitvoeringsparagraaf maken wij inzichtelijk welke activiteiten wij uitvoeren in 2018. Qua tijdsplanning betekent dit dat de uitvoering in bepaalde gevallen weliswaar vorig jaar of het jaar ervoor is gestart, maar dat de activiteiten continueren in 2018 en kunnen doorlopen in navolgende jaren. Dit is het derde jaar dat de Beleidsagenda Energietransitie in uitvoering is. Er zijn in het Coalitieakkoord structureel (begrotings)middelen beschikbaar gesteld die wij inzetten voor de uitvoering van de Beleidsagenda. Waar het kan, wordt er aangesloten bij andere, overlappende, doelen in de begroting, bijvoorbeeld de verduurzaming van de glastuinbouw. In de begroting wordt ook een overzicht gegeven van de reserves waarover in de vorige collegeperiode is besloten, of waarover in deze periode een besluit moet worden genomen.

Begroet 2018

Begroting	2018	2019		
Energietransitie	800.000	800.000		
Breed Onderzoek Duurzame Energie	200.000	200.000		
Milieu	170.000	170.000		
Water	-			
Ruimte	240.000			
Glastuinbouw	2.500.000			
Investa	960.000			
Totaal	4.870.000	1.170.000		
Reserves/fondsen-Besluitvorming volgt	Beschikbaar (€)	Toelichting		
EXIN-H	2.000.000 (van 3.2 mln)	Restant eenmalige uitkering dividend uit fonds ODEN-H, besluiten in voorbereiding: 7 ton voor Motie Beleidsagenda Energietransitie (M18/23-5-2016), en 5 ton voor Milena-Olga (nu Ambigo) in 2017. In 2018 wordt een voorstel voor de besteding gedaan.		
Economie en Werkgelegenheid (Hoofdsomgarantiestructuur Meewind)	900.000 (van 2.500.000)	In 2009 heeft de provincie Noord-Holland een bedrag ad € 2,5 mln geïnvesteerd in het hoofdsomgarantieproduct BNG Fido Optimaalselect Meewind. Wij hebben in 2017 besloten tot afkoop van onze deelname. De waarde van het provinciaal aandeel in het fonds bedroeg toen ca. € 4,6 mln. Een bedrag ad € 2,5 mln is gestort in de Reserve Werkgelegenheid en Economie, deel Duurzame Energie. € 1,6 mln is gereserveerd voor de uitvoering van Circulaire Economie. In 2018 wordt een voorstel voor de besteding gedaan.		
Energiebesparing bestaande woningvoorraad	10.181.000	Uit het coalitieakkoord. In 2017 is het 'programma verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland' opgesteld. Een besluit over besteding van de middelen is in voorbereiding en is in het eerste kwartaal 2018 in PS.		
Totaal	13.081.000			

Reserves/fondsen – Reeds besloten	Beschikbaar	Toelichting
PDENH	21.843.330	Resterend bedrag van de eerste tranche van € 30 mln (van in totaal € 85 mln). Van dit bedrag is in totaal nog € 6,6 mln gereserveerd voor twee participaties. Voor het resterend bedrag kunnen aanvragen worden ingediend.
Duurzaam Innovatiefondsen	18.000.000 waarvan 10.000.000 voor duurzaamheid	In het coalitieakkoord is totaal € 18 mln beschikbaar gesteld voor de MKB Innovatiefondsen, waarvan € 10 mln voor duurzaamheid. PS hebben besloten over de uitvoering van 4 instrumenten die inmiddels zijn ingericht: - Subsidieregeling MKB innovatiestimulering topsectoren, € 7 mln (MIT). - Proof-of-Conceptfonds (PoC-fonds), € 8,2 mln - Investeringsgereed programma (PIM), € 2 mln. - Versnellingsprogramma duurzame mobiliteit en circulaire economie (GO-NH), € 5 ton. Daarnaast is € 3 ton gereserveerd uit de totaal beschikbare middelen voor campagnekosten om de instrumenten bekend te maken.
Rijksmiddelen	238.000	Regeling Asbest eraf, zonnepanelen erop (resterend van totale rijksbijdrage van € 1,3 mln in 2012). Dit bedrag wordt ingezet voor een nieuwe (provinciale) regeling 2018.
Totaal	40.081.330	

Beoogde activiteiten 2018

Algemene Activiteiten			
Activiteit	Omschrijving	Dekking	Portefeuille
Samenwerking	In 2018 starten en/of continueren wij een aantal samenwerkingsverbanden, zoals: IPO, MRA Duurzaamheid, Ontwikkelingsbedrijf NHN, lidmaatschap Klimaatverbond, Dag van de Duurzaamheid. Wij zijn gericht op het versterken van relaties met strategische partners en willen hen met regelmaat bijeen brengen om kennis uit te wisselen en relaties onderling te versterken.	Energietransitie	Duurzaamheid
Interbestuurlijke Programma (IBP) en Energiewet	Wij stellen ons actief op als gesprekspartner van het Rijk, onder andere via het IPO, bij het opstellen van een interbestuurlijk programma en het maatschappelijk akkoord waarin afspraken gemaakt worden over een nieuw Klimaat en Energieakkoord (KEA) en bij het tot stand komen van de Energiewet.	Energietransitie	Duurzaamheid
Routeplanner: Handelingsperspectief richting eindbeeld 2050	Wij zijn in 2017 gestart met het opstellen van de Routeplanner Energietransitie 2020-2050, deze zal in 2018 naar GS en PS gaan. Deze Routeplanner zien wij als uitwerking van de motie 'Klimaatakkoord' (M78 14-12-2015).	EXIN-H	Duurzaamheid
EnergieLab	In 2018 passen wij, waar de markt vraagt om versnelling, het EnergieLab toe in minimaal 2 actuele opgaven rondom Transitie van Energie en Grondstoffen.	Energietransitie	Duurzaamheid
Inspelen op actuele ontwikkelingen	Wij reserveren middelen om in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen.	Energietransitie	Duurzaamheid

Energiebesparing in de gebouwde omgeving			
Activiteit	Omschrijving	Dekking	Portefeuille
Servicepunt Duurzame Energie (SPDE)	Eind 2016 is de Europese aanbesteding van het SPDE afgerond. Dit heeft geresulteerd in een overeenkomst met de bureaus Overmorgen en AEF om voor een periode van maximaal 4 jaar invulling te geven aan het SPDE.	Energietransitie	Duurzaamheid Wonen
Onderzoek 'Warmte in Transitie'	In 2016 is gestart met het project 'Warmte in Transitie' dat wordt uitgevoerd door CE Delft. Voor alle gemeenten in Noord-Holland is in 2017 op buurtniveau in kaart worden gebracht op welke wijze de gebouwde omgeving energieneutraal zou kunnen worden gemaakt in 2050. De laatste resultaten worden bestuurlijk gedeeld met de individuele gemeenten. Er is een aanvullende opdracht aan CE Delft verleend, voor het maken van een viewer. Met deze viewer kan op buurtniveau worden ingezoomd om verschillende verduurzamingsscenario's in beeld te brengen met een	Energietransitie	Duurzaamheid Wonen

	schatting van de investeringskosten. Deze adviezen zijn afgestemd op de verwachte duurzame warmtevoorziening in de buurt. Deze aanvulling zal in maart/april 2018 worden opgeleverd.		
Regionale energiestrategie (RES)	Als vervolg op het project 'Warmte in transitie' en in lijn met het opstellen van Regionale Energie strategieën (RES) die het Rijk in het regeerakkoord heeft aangekondigd, zullen diverse Noord-Hollandse gemeenten maar ook regio's aan de slag gaan met het ontwikkelen van een plan voor het verduurzamen van de warmtevoorziening. In samenwerking met het SPDE zal in de regio meegewerkt worden aan het opstellen van regionale energie strategieën (RES).	Energietransitie Ruimte	Duurzaamheid Ruimte
Bestemming middelen Coalitieakkoord voor 'energiebesparing bestaande woning-voorraad'	In 2017 is het 'programma verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland' opgesteld. Een besluit over besteding van de middelen wordt in februari 2018 verwacht. Het programma zal voor uitvoering omgezet worden in financiële regelingen.	Ruimte	Wonen Duurzaamheid
Conferentie 'Van Gas Los'	Mede organiseren van de conferentie 'Van Gas los' en voorbereiding ondertekening intentieovereenkomst.	Energietransitie	Wonen Duurzaamheid
Samenwerkingsagenda Provincie en Bouwend Nederland (SWA)	In juni 2016 heeft de provincie een samenwerkingsagenda met Bouwend Nederland gesloten. In deze agenda staan een 13-tal 'wonen' en 'duurzaamheids-' activiteiten. Eén van de duurzaamheidsactiviteiten voor 2018 is het bepalen van de inhoud van de wijkkansenkaart, een kaart waarmee ondernemers kunnen inschatten welke wijk interessant is om actie voor energiebesparende maatregelen te starten.	Niet van toepassing	Wonen Duurzaamheid

Energiebesparing in de industrie			
Activiteit	Omschrijving	Dekking	Portefeuille
Extra inzet op wettelijke taken (vergunning verlening/handhaving).	In 2018 zetten wij vanuit de Beleidsagenda Energietransitie onze additionele bijdrage aan de Omgevingsdienst NZKG voort om prioriteit te geven aan energiebesparing bij provinciale inrichtingen. De basis hiervoor is de wet Milieubeheer. In 2017 is de uitvoeringsnotitie 'Energiebesparing industrie' vastgesteld. De daarin voorgestelde acties worden uitgevoerd.	Milieu	Milieu Duurzaamheid
Agenda 'Energietransitie Noordzeekanaalgebied'	Opstellen van een gezamenlijke agenda 'Energietransitie Noordzeekanaalgebied' met daarbij de vertaling naar een ruimtelijk-economische ontwikkelstrategie voor energietransitie. Deze agenda zal samen gemaakt worden met het Rijk (EZK, BZK) en met de regio (overheden en bedrijven). Het ontwikkelen van een provinciale beleidslijn op CO2 opvang en opslag maakt ook onderdeel uit van deze agenda.	Ruimte	Duurzaamheid

Energiebesparing in de glastuinbouw			
Activiteit	Omschrijving	Dekking	Portefeuille
Inzet op energiebesparing Greenport NHN en Greenport Aalsmeer	In beide Greenports staat het thema Duurzaamheid hoog op de agenda. Het gebruik van aard- en restwarmte en het hergebruik van CO ₂ zijn voorbeelden daarvan. Wij verwachten concrete investeringsvoorstellen op het gebied van CO ₂ , warmte en zonne-energie.	Ruimte	Landbouw Duurzaamheid
Smart Grid CO ₂	Doel van het CO ₂ Smart Grid is om de uitstoot van CO ₂ te verminderen en tegelijkertijd ook nieuwe bedrijven naar Noord- en Zuid-Holland aan te trekken die zich bezighouden met CO ₂ als grondstof. Hiervoor moeten voor 2020 beslissingen zijn genomen over de aanleg van een zogenoemd smart grid (de infrastructuur) om het hergebruik van grote hoeveelheden CO ₂ mogelijk te maken. Die infrastructuur bestaat uit een leidingnetwerk, buffers en aansluitingen bij de CO ₂ producerende en gebruikende bedrijven. Op dit moment wordt een haalbaarheidsstudie naar de opslag en hergebruiksmogelijkheden van CO ₂ uitgevoerd op basis waarvan overheden en bedrijven kunnen besluiten om volgende stappen te zetten. Deze haalbaarheidsstudie wordt medio 2018 afgerond waarna een besluit genomen kan worden over de toekomst van dit samenwerkingsverband tussen Noord- en Zuid-Hollandse overheden en bedrijven.	Energietransitie	Landbouw Duurzaamheid
PrimA4a	Verduurzaming glastuinbouwgebied PrimA4a, deelprojecten: • Aanleg aftakking OCAP CO₂ leiding • Opschaling gelijkspanning • Warmte/koude uitwisseling met datacenter op Schiphol Trade Park	FES/ILG	Landbouw Duurzaamheid
Aardgasloze kassen	Faciliteren aardgasloze kassen: • Verplaatsingsregeling POP3 (TWIN-H) • Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid Greenports • Impulsagenda Greenports 3.0 • 2 TWIN-H projecten Haarlemmermeer en OCAP De Kwakel	TWIN-H Greenport en landbouw	Landbouw Duurzaamheid
Het 'Nieuwe telen'	Uitrol programma Het Nieuwe Telen onder vlag van de Greenports.	Energietransitie	Landbouw Duurzaamheid

Wind op zee			
Activiteit	Omschrijving	Dekking	Portefeuille
Aanlanding Wind op Zee	De provincie trekt het proces van regio advies m.b.t. de afwegingsnotitie. De provincie werkt samen met EZK in de zoektocht naar een geschikte locatie voor het transformatorstation. Daarnaast is de provincie verantwoordelijk voor de ontheffing provinciale milieuverordening bij het toekomstige kabeltracé waarmee de kabels van windparken op zee in Noord-Holland aan land komen. Ministerie van EZK is, samen met Tennet, leidend met een Rijksinpassingsplan. Dit gebeurt in overleg met I&W.	Energietransitie Ruimte	Duurzaamheid Ruimte

Wind op land			
Activiteit	Omschrijving	Dekking	Portefeuille
Vergunningverlening	In 2018 gaan wij de laatste vergunning binnen deze ronde van de herstructurering wind op land vergunnen. Daarnaast lopen er nog een aantal beroepszaken. Na afronding van deze ronde zal er een nieuwe monitor worden uitgebracht om te kijken waar we staan ten aanzien van de realisatie van de taakstelling.	Ruimte	Duurzaamheid Ruimte
Afstemming Rijk over prestatieafspraken	Deelname in het BLOW overleg waarin IPO en Rijkspartners afstemmen over de uitvoering van wind op land en afstemmen over de knelpunten die men tegenkomt in de uitvoering. Afstemmen over de insteek voor wind na 2020 als inzet voor het nieuwe Klimaat en Energieakkoord (2018).	Niet van toepassing	Duurzaamheid Ruimte
Evaluatie ruimtelijk beleid wind	Het eerste kwartaal van 2018 zal het huidig beleid worden geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie zal vervolgens worden gezien of/hoe en wanneer het beleid moet worden aangepast. Keuzes over een dergelijke additionele opgave voor wind zijn gekoppeld aan de omgevingsvisie, het nieuwe Energieakkoord en de uitslag van de verkiezingen. Gegeven het plafond dat is opgenomen.	Niet van toepassing	Duurzaamheid Ruimte

Zonne-energie			
Activiteit	Omschrijving	Dekking	Portefeuille
Zonatlas	Wij blijven de Zonatlas online aanbieden en actualiseren deze elk jaar.	Energietransitie	Duurzaamheid
Evaluatie ruimtelijk beleid zon	Het eerste kwartaal van 2018 zal het huidig beleid worden geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie zal vervolgens worden gezien wat noodzakelijke aanpassingen zijn maar ook wat mogelijkheden zijn om het beleid meer wervend te maken.	Niet van toepassing	Ruimte Duurzaamheid
Stimuleren zon op daken	Wij blijven zonne-energie op bestaande daken actief stimuleren, met regelingen, bijvoorbeeld voor maatschappelijk vastgoed, via het SPDE en door kennisuitwisseling tussen overheden, zon-ondernemers en coöperaties te organiseren.	Niet van toepassing	Wonen Duurzaamheid
Analyse zon op middelgrote daken	In de tweede helft van 2018 zullen wij een analyse uitvoeren om inzichtelijk te maken welke belemmeringen er zijn voor het realiseren van zon op middelgrote daken en welke mogelijkheden wij hebben om deze belemmeringen op te lossen.	Energietransitie	Duurzaamheid
Onderzoek naar Zon in beschermingsgebieden	Een aantal beschermingsgebieden wordt op dit moment uitgesloten van zonneparken (artikel 32A PRV). Gezien de belangen van de energietransitie én de initiatieven die er in de praktijk zijn zullen via ontwerpend onderzoek de inpassingsmogelijkheden van zonnepanelen verkend worden aan de hand van de belangen van deze beschermingsgebieden.	Ruimte	Duurzaamheid Ruimte
Onderzoek naar effecten opstellingen voor zon op ondergrond en gewassen	Er bestaat geen duidelijkheid over het effect van een zonnepark op de ondergrond en wat dit betekent voor de kwaliteit van landbouwgrond en de teelt- en landbouwgewassen. Met kennisinstellingen en LTO wordt onderzoeksopzet gemaakt.	Ruimte	Duurzaamheid Ruimte

Biomassa en groen gas			
Activiteit	Omschrijving	Dekking	Portefeuille
Lobby via BAC VTH/IPO	In 2018 zullen onze inspanningen zich richten op de lobby richting Rijk voor scheepvaart en vrachtverkeer. Specifiek voor het Voorkomen accijnsverhoging LNG 2019 (zwaar vrachtvervoer).	Niet van toepassing	Duurzaamheid Milieu, Mobiliteit
Onderzoek emissiezones (water)wegen	Dit onderzoek zal samen worden uitgevoerd met de Provincies Gelderland en Utrecht en OD NZKG	Energietransitie	Duurzaamheid Milieu Mobiliteit

Warmte en Koude			
Activiteit	Omschrijving	Dekking	Portefeuille
Opstellen Warmtetransitie agenda	In het eerste kwartaal zal 2018 stellen wij een Warmtetransitie agenda op.	Energietransitie	Duurzaamheid
Stimuleren benutten van warmte en koude	Verder ontwikkelen van het warmte-koude-dossier in Noord-Holland. Dit doen wij door te blijven participeren in het programma MRA Warmte/Koude. Met 34 publiek-private partners werken wij aan de totstandkoming van een regionaal warmtenet, waarin in totaal 500.000 woningbouwequivalenten worden aangesloten op een warmtenet. Wij continueren het voorzitterschap van de stuurgroep MRA Warmte/Koude in 2018. Deze inspanning doen we in nauwe samenhang met MRA PRO en MRA PRES. Wij werken mee aan het maken van een Grand Design 2.0 voor de MRA inclusief het aantakken van Greenport Aalsmeer.	Energietransitie	Duurzaamheid
Lidmaatschap Stichting Warmtenetwerk	In 2018 worden wij lid van deze landelijke stichting die zich inzet voor kennisontwikkeling over warmte- en koudenetten.	Energietransitie	Duurzaamheid
Geothermie	Het opzetten van een seismisch onderzoeksprogramma en het aanjagen van projecten in de MRA zijn actiepunten voor 2018.	Ruimte	Economie
Stimuleren verbinding bronnen en faciliteren en aanjagen initiatieven	Op basis van het warmtebronnenregister komen de bronnen in beeld. Een volgende stap is om de warmteaanbieders te koppelen aan de warmteafnemers zowel in NHN als in de MRA.	Energietransitie	Duurzaamheid

Op weg naar een nieuw energiesysteem			
Activiteit	Omschrijving	Dekking	Portefeuille
Alliander	Naast onze rol als aandeelhouder versterken wij in 2017 onze inhoudelijke werkrelatie met Alliander.	Niet van toepassing	Duurzaamheid
Energie-infrastructuur	In 2018 zal de provinciale rol en verantwoordelijkheid in het optimaliseren van energie-infrastructuur duidelijk worden gemaakt in relatie tot de ruimtelijk-economisch-maatschappelijk gevolgen voor NH. Het onderwerp zal onder de aandacht worden gebracht in de Omgevingsvisie en verkend zal worden of beleid en/of inpassingsplannen nodig zijn. In de praktijk zullen we betrokken zijn bij actuele inpassingsopgaven. Om onze rol goed te kunnen vervullen zullen we, indien nodig, contra expertise inhuren om onderzoeksrapporten van plannen met netbeheerders goed te kunnen duiden. Voorbeelden: aanlanding windenergie op zee, netverzwaring A4zone.	Energietransitie	Duurzaamheid Ruimte

Energie en Ruimte			
Activiteit	Omschrijving	Dekking	Portefeuille
Ruimtelijke warmtestrategie	Onderzoeken van CE Delft en de ruimtelijke verkenningen energietransitie die voor NHN en de MRA zijn opgesteld zijn complementair aan elkaar en worden samengevoegd tot een ruimtelijke warmtestrategie (kaartmateriaal). Deze strategie is nodig voor de Omgevingsvisie en ondersteunt het servicepunt duurzame energie en gemeenten bij uitwerking van warmteplannen. De ruimtelijke warmtestrategie zal ook gebruikt kunnen worden bij het maken van de regionale energie strategieën.	Ruimte	Duurzaamheid
Omgevingsvisie en verordening	De gevolgen van de energietransitie worden inzichtelijk gemaakt om mee te nemen in de omgevingsvisie en de omgevingsverordening. Dit betreft ook de inbreng en afstemming met het landelijke traject (IPO, NOVI).	Niet van toepassing	Duurzaamheid Ruimte
Energie en Gebieden	Wij zorgen ervoor dat het thema energie inhoudelijk en ruimtelijk wordt meegenomen bij gebiedsontwikkelingen en visies o.a. IJsselmeergebied, NZKG, Greenports, Waddenzee, e.d.	Ruimte	Duurzaamheid Ruimte

Innovatie			
Activiteit	Omschrijving	Dekking	Portefeuille
Biomassa	In 2017 is de subsidie verleend voor de demonstratie-installatie voor biomassavergassing Milena-Olga, nu Ambigo. In 2018 volgt de subsidie voor InVesta (Institute for Valorization and Expertise in Thermochemicals Alkmaar). Overheden, onderzoeksinstituten en bedrijfsleven zetten zich ervoor in om een expertisecentrum op het gebied van biomassavergassing te realiseren in Alkmaar.	TWINH Duurzame Energie Initiatieven EXIN-H	Duurzaamheid Economie
Experimenteerruimte	In het verlengde van het regeerakkoord zal verkend worden of we mogelijk gebieden en/of thema's kunnen aanwijzen die hiervoor in aanmerking komen.	Niet van toepassing	Duurzaamheid Ruimte

Randvoorwaarden			
Activiteit	Omschrijving	Dekking	Portefeuille
Monitoring	In 2018 leveren wij de eerste 'staat van de transitie' op, zoals is opgenomen in Motie Beleidsagenda Energietransitie, M18/25-5-2016. De 'staat van de transitie' maakt zoveel mogelijk gebruik van de klimaatmonitor. De klimaatmonitor is bezig met het verbeteren van haar data en heeft aan gebruikers van de monitor om een bijdrage gevraagd.	EXIN-H	Duurzaamheid
Communicatie	Vanuit een communicatiestrategie maken wij zichtbaar welke inspanning wij doen en geven wij aandacht aan bijzondere projecten/resultaten uit het werkveld in Noord-Holland en specifiek voor het laatste jaar van de Beleidsagenda Energietransitie.	Energietransitie Circulaire Economie	Duurzaamheid

